

**T.C. İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ**

**DIŞ TİCARET ENSTİTÜSÜ
WORKİNG PAPAER SERIES**

WPS NO/ 233 / 2019-09

**ALMANYA’NIN AVRUPA BİRLİĞİ İÇİNDE İÇ POLİTİKA
BELİRLEYİCİLİĞİ**

**PROF. DR. Yücel OĞURLU¹
Huriye FELEKOĞLU²**

---

¹ yogurlu@ticaret.edu.tr

² Huriye_felekoglu@hotmail.com

ÖZET

Almanya Federal Cumhuriyeti, Orta Avrupa' da yer alan toprakları ile doğu ve batı arasında her zaman bir köprü olmuş, Avrupa'nın ön plana çıkmasında ve Avrupa ülkelerinin tek bir çatı altında toplanmasında kurucu ülke görevi üstlenmiş, ekonomik ve siyasi açıdan Avrupa'yı şekillendiren güçlü bir ülkedir. Avrupa Birliğinin kurulmasından sonra ekonomisi hızla büyümüş, büyük fabrikalar kurulmuş ve bugün Avrupa'nın en güçlü sanayisine sahip olmakla birlikte siyasi açıdan da son derece etkin bir pozisyondadır. Avrupa Birliği yapısında üye devletler içinde ekonomik, askeri, siyasi açıdan diğerlerinden güçlü olan bir devlet, bütün alanlarda söz sahibi olabileceği gibi AB kurumları düzeyinde izlenen politikaları şekillendirebilme, ekonomik ideolojisini, kurumsal formlarını, makroekonomik normlarını diğer AB ülkeleri üzerinde kullanabilme, onları yönlendirebilme kabiliyetine sahip olmaktadır. Almanya, Bugün, güçlü ekonomisi ile gerek uluslararası platformda gerekse bölgesel konularda baskın ve etkili bir aktördür. Bu makale de Almanya'nın siyasi pozisyonu, Avrupa ülkeleri ile olan ilişkileri, Avrupa Birliği içindeki politik rolü, hedefleri ve bu hedeflerin birlik ülkeleri üzerindeki etkisi, Avrupa Birliği için uygulayacağı stratejiler ve Birliğin geleceğine dair olası izleyeceği yol araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Almanya, Avrupa Birliği, Avrupa Ülkeleri, İç Politika

ABSTRACT

The Federal Republic of Germany is the powerful country who has always been as a bridge between east and west with its territorial in the central Europe and who has acted the role of the constituent country who has ensure to unite under the one roof all of the European countries and it has moved european a strong position and shapes Europe economically and politically. Its economy has grown rapidly after the establishmend of the European Union, Than big factories established. Today, it has the most powerful industry in Europe and it has very effective position politically. A state within European countries which has the stronger economy, military and political terms that has the ability to shape policies, followed instutions at the level of EU and use to own economic ideology, instutional forms and macroeconomic norms on the EU countries and EU instutions. On the other hands, it influences them affect directly. Today, Gremany is the stronger actor both in international regional issues with its strong economy. In this article investigated Germany's political position and relations with European countries, its political role in the European Union, its targets and impact of the countries of the Union than, which type of strategies it will follow on European Union countries and its posible role on the union in the future.

Keywords: Germany, European Union, European Countries, Domestic Policy

ALMANYA'NIN AVRUPA BİRLİĞİ İÇİNDE İÇ POLİTİKA BELİRLEYİCİLİĞİ

1. Giriş

Almanya Federal Devleti, Dünya'nın hızla değişen yapısında, ekonomik ve siyasal olarak dünyada önemli bir pozisyonda yer alan, bu pozisyonu ile içinde yer aldığı Avrupa Birliği'nin politikasında belirleyici, karar alma süreçlerinde etkin rol oynayan güçlü bir devlettir. Avrupa Birliği'nin kuruluşundan itibaren, entegrasyon aşamaları süresince hızla konumunu daha da etkinleştirmiş ve bugün baskın bir pozisyonda Birliğin politikalarına yön vermektedir. Birlikteki üye devletler içinde ekonomik ve siyasal açıdan diğerlerinden güçlü bir konumda yer almasından dolayı, AB kurumları düzeyinde izlenen politikalarda etkili bir aktördür. Bu politikaları yönetebilme ve kendi ekonomik ideolojisini, kurumsal formlarını, makroekonomik normlarını kullanabilme ve diğer AB ülkeleri üzerinde uygulayabilme, onları yönlendirebilme gücüne sahiptir. Bu baskın rol karşısında, Avrupa'da hiçbir ülkenin Almanya'nın hızla büyüyen bu yükselişini durdurabilme veya karşı koyabilme gibi bir durumu bu koşullarda olası görünmemektedir. Almanya ise izlediği politikalar ile bir yandan Birlik politikasını yönlendirirken diğer yandan da güçlü ekonomisi ve finans yapısı ile birliğin mali patronu gibi davranmaktadır. Bu çalışma, Almanya'nın Birlik içindeki konumu, son yıllardaki Avrupa'da oluşan krizler ve bu krizlerin Avrupa'ya etkileri, Almanya'nın bu krizler karşısındaki tutumları, hedefleri ve geleceği ile ilgili yaklaşımları incelemeyi amaçlamıştır.

Bugün dünyadaki 2019 Nisan ayı son verilerine göre ekonomisi en güçlü dördüncü ülke pozisyonunda görünen Almanya'nın (IMF, 2019), tarihsel süreç içinde hızla ilerlemesi, oluşan krizler ve bu krizler karşısındaki tavrı, Birliğin politikasına yön vermesi, Avrupa Birliği ülkelerinin arasında fikir ayrılıklarına sebep olmuştur. Günümüzde çok hızlı değişen siyasi konjonktür' den dolayı devletler, çıkarlarını gözeterik esnek davranabilme, yeni modellere girebilme ve hızlı ayak uydurabilme yeteneğine sahip olmalıdırlar. Çünkü bu yeteneğe sahip olamayan devletlerin ekonomik, sosyal, politik alanlarda ilerleyebilmesi, kısaca dünya da söz sahibi olabilmesi oldukça zordur. Almanya Federal devletinin, tarihsel oluşumunda edindiği tecrübeler ve deneyimler ile dünya savaşları sonucunda harabe haline gelmesinden sonra oluşturduğu ekonomik model ve izlediği siyasi yol onu bugün bir dünya gücü haline dönüştürmüştür. Bu dönüşümünü kendi amaçları doğrultusunda diğer ülkeler

üzerinde kullanarak izlediği siyasi yol incelenmesi gereken önemli bir konudur. Bugün Almanya, dünyada model alınması gereken önemli bir Avrupa ülkesidir.

Bu makalede, Avrupa'nın büyük ekonomisi ile patronu pozisyonundaki Almanya'nın hızla yükselen konumu, Avrupa Kıtası içindeki önemi ve yeri, bunun Birlik ülkeleri üzerindeki etkileri, krizler karşısındaki tutumu, Brexit ile ilgili Birlik ülkeleri arasındaki tartışmalar yer almaktadır. Ayrıca, Almanya'nın ekonomi ve bölgesel konularda hedefleri, küresel fırsatları yakalama, güvenlik ve yeni pazar işbirlikleri için oluşturduğu stratejiler, birliğin geleceği ve Almanya'nın pozisyonu ile ilgili düşünceler ele alınmıştır.

2. Almanya'nın İç Politika Belirleyiciliği

Dünya'nın hızla değişen yapısında, ekonomik ve siyasi olarak dünyada önemli bir güç haline gelmiş olan Almanya, Avrupa Birliği'nin içinde ekonomisi en güçlü ülke pozisyonu ile birliğin politikasında belirleyici, karar alma açısından da oldukça etkindir (Bastasin, 2010). Birlik içerisindeki devletlerden ekonomik, askeri, siyasi açıdan diğerlerinden güçlü bir konumda olduğu için, bütün alanlarda etkili bir pozisyona sahiptir. AB kurumları düzeyinde izlenen politikaları şekillendirebilme, ekonomi stratejilerini, kurumsal formlarını, makroekonomik normlarını diğer AB ülkeleri üzerinde kullanabilmektedir ve aynı zamanda onları yönlendirebilme gücüne de sahiptir. Avrupa Birliği'nin entegrasyon sürecinde, bu Proje'nin siyasi beklentilerle ama ekonomik amaçla bir araya geldiği çok açık bir şekilde gözlemlenmektedir. 1950'li yıllarda Almanya'nın sanayi yapılandırılması ile başlayan; ekonomik büyük değişimi; 1950'de The Times'ın kullandığı isim; 'Wirtschaftswunder'; yani 'Ren nehri mucizesi' olarak bilinmektedir. Daha sonra Avrupa Birliğinin entegrasyon süreçlerindeki başarıları, kolektif olarak, iş, refah ve sosyal güvenlik gibi konularda anlaşmalarına dayanmaktadır (Çengel ve Mertek, 2018). Almanya'nın ekonomisinin güçlenmesi ve birlik entegrasyonunun başarı sağlaması ile, ulusal çıkarlarını Avrupa kurumları üzerinden temellendirmesi, bütün Alman hükümetlerinin temel ve stratejik kararlar almasına bağlanmaktadır. Entegrasyon, Avrupa'nın diğer ülkeleri için zor bir süreç olmakla birlikte, büyük oranda başarı sağlamıştır. Bu başarıda, AB'nin entegrasyon sürecinde ve kurumsal yapılanmasında, Fransa ve Almanya'nın; de Gaulle&Adenauer ve

Miterrand&Kohl'un karar sürecindeki anlaşma sağlamalarının etkisi çok büyük olmuştur. Ancak daha sonraki süreçte Almanya'nın hızla büyüyerek dev ekonomiye sahip olması, bölgesel hâkim güç konumuna erişmesi ve diğer Avrupa ülkelerinin Almanya karşısında bağımlı pozisyona düşmeleri 2008, 2011' de birlik içindeki ülkelerde oluşan ekonomik krizleri beraberinde getirmiştir.

2.1. Avrupa'daki Krizler Karşısında Almanya

Avrupa Birliğinin gelişim sürecin de, Maastricht Anlaşması ile uygulanmaya başlayan ortak para sistemi, öncelikle ekonomik bir durgunluğa, ardından ekonomik krizler ile bölünmelere yol açmıştır. Paranın federal yapıya dönüşmesine rağmen, yapı konfedere özellikte kalmıştır. Bu kriz ile birlikte dış borçları artan Güney ve Orta Avrupa ülkeleri için, ekonomik refaha ulaşmalarını amaçlayan ağır reform düzenlemeleri oluşturulmuştur. Ancak Almanya'nın bu durum karşısında ki tutumu ülkelere dayatıcı koşullar sunma yönünde olmuştur. Ivan Kreatev' e göre; Avrupa Birliği, kurum kimliğini oluşturabilmiştir. Ancak, merkezinde oluşması gereken kimlik konusunda başarı sağlayamamıştır (Krastev, 2010). 2012' de oluşturulan Avrupalı mali kurtarma paketleri başladığında bağışı yapan ve tasarruf tedbirleri isteyen kuzey ülkeleri, yardım alanlar ve tasarruf yapmak zorunda olanlar güney ülkeleri olmuştur (Marshall, 2018). Ülkeler ekonomik pozisyonlarına göre, borçlular ve alacaklılar olarak değerlendirilmiştir. Kriz ile Avrupa da ki bankalar ve ülkeler, genel olarak ağır finansal baskı altında kalmışlardır ve borç batağı içindedirler (Friedman, 2011). Avrupa Birliği içinde özellikle güney ülkeleri, birliğin şartları doğrultusunda, şeffaf kayıtlara sahip olmaları gerekirken bu konuda gerçekçi davranmamışlardır. Avrupa Birliği sistemindeki uygulama, ideolojik eğilimlere, vergi vermeyenlere göre olmayıp uygulamada da zor olduğu için, bu ülkeler genellikle, vergi ve çalışma yapılandırmalarını kendilerine özgü sistemlere göre oluşturmuşlardır. Bu yüzden, İtalyan, Yunan ve İspanyol ekonomisi resmi rakamları tam olarak gerçeği yansıtmadığı gibi ne kadar borçlu oldukları veya ne oranda sorumlu oldukları karanlıkta kalmıştır. Yunanistan da %24,3, İspanyada % 19,2, İtalya'da %21,2 tahmini kayıt dışı ekonomi vardır (Schneider, 2011). Aslında krizin oluşacağı önceden tahmin edilebiliyordu. Ancak ülkelerin; bu durumu kaldırabilecek yeteneğe sahip olamaması, tarihsel güvensizlik veya hayal görme gibi nedenler bu durumlara sebep olarak gösterilebilir (Yılmaz,

2018). Örneğin; Yunanistan krizinde, Yunanistan'ın gerçek olmayan mali verilerle hareket ettiği ve bankacıların bunu görmezden geldiği ortaya çıkmıştır. Yunanistan, birliğe katıldığından beri, Maastrich kriterlerine bağlı kalmayıp, kendine özgü sistemini uygulamıştır. (Tarım fonundan, mobil zeytinliklerini gerekçe göstererek çok paralar almıştır. Gerçekte üretim olmadığı için, 360 milyar Euro hibe alamadığı takdirde, 46 yılda borçlarını ancak ödeyebileceği ortaya çıkmıştır. (Baydarol, 2012) Ülkelerin resmi rakamları gerçeği yansıtmadığı için kurtarma planı doğrultusunda yapılan düzenlemeler hedefine ulaşmamıştır. Güney Ülkeleri ile olan bu farklar, bölünmelere, fikir ayrılıklarına sebep olmuştur. Kriz boyunca Almanya'nın tutumu bir taraftan, AB dayanışması ve hırslı politikalar izlenmemesi gerektiği yönünde olmasına rağmen, bir taraftan da, Yunanlılar' a karşı tutumları ulusal çıkarlarını ortaya çıkarmıştır. Alman halkının altmış beş yaşında emekli olmasına rağmen, halkı elli beş yaşında emekli olan Yunanlılara yardım olarak vergiler ödediklerini belirtmeleri, diğer ülkelerde de dayattıkları sistem gibi yalnızca kendi bankalarının geri ödemesini garanti altına almaları ve yardım paketleri karşılığında Yunanistan'ın uygulamasını istedikleri politikalar sunması ülkenin radikal bir biçimde baskınlığını göstermiştir ve 'Avrupa'nın hâkimi Almanya'dır.' iddialarını ortaya çıkarmıştır. Bu olay, gazete manşetlerine yansımış ve Alman gazetesi Bild' de 'Adalarınızı satıp borçlarınızı ödeyin' gibi manşetler atılmıştır (Bild.de, 2010). Bu durum, birlik ülkeleri arasında tepkilere ve bölünmelere yol açmıştır. Almanya'nın ülkelere uyguladığı baskın politikası karşısında, Polonya Dışişleri Bakanı Witold Waszczykowski'ye göre, Almanya, Birlik politikasına dair almış olduğu kararlarda her zaman ulusal çıkarlarını ön planda tutup, egoistçe davrandığı için, birlikteki ülkeler de kendi menfaatlerine odaklanmışlardır.(Dassen, 2016) Andrzej Duda'ya göre, AB'nin problemi, dayanışma eksikliği, birbirleri ile ulusal farklılıklara sahip olmaları ve ikili uygulanan politikalarıdır. Alman Siyaset Bilimci Gesine Scwan' a göre, Yunanistan'a dayatılan ağır tasarruf düzenlemeleri, ulusal parlamentonun yetkilerini pratikte sınırlandığını göstermiştir (Decker, 2017). Bu durum, bir ülkenin bağımsızlığını zedeleyen, ülkeler için kabul edilemez bir durumdur. Birlikteki güçlü ülkeler, kendi hedefleri doğrultusunda hareket ederek, diğerlerini görmezden gelmektedirler. Bu durum; zenginler-fakirler, güneyliler-kuzeyliler ve büyükler- küçükler gibi ayrılmalara sebep olmuştur. (Euractiv, 2016)

Almanya'nın izlediği bu politik davranışları başka bir açıdan değerlendiren, İngiliz tarihçi, Timothy G. Ash' a göre, 1990'lara kadar AB'nin birleşmesinde önemli bir rol oynamış olan Almanya, elitlerin ve toplumun büyük bir kesimi ile Batı Almanya'nın entegrasyon sürecine istisnai bir uyum sağladığını ileri sürmüştür (Çengel ve Mertek, 2018).

Ancak aynı zamanda bu uyum sürecinde Almanların çıkarları da önemli olmuştur. Çünkü Doğu Avrupa ile oluşacak uzun vadeli bir bütünleşme süreci, komşularının ve uluslararası ortaklarının güvenini kazanarak mümkün olabilir. Bu yüzden' Dış politikamız ne kadar Avrupalı olursa, aynı zamanda ulusal olur' şeklinde bir strateji izlemişlerdir. Konular milli çıkarlarına uygun olduğu sürece Avrupa kurumları ile ya da tek başına hareket edilecektir. Buna örnek olarak, kuzey Avrupa'da Almanya'nın Rusya ile olan ortaklığı, onu bölgesel açıdan merkez konumuna getirmiştir ama bu durumun diğer Avrupa ülkelerine herhangi bir katkısı söz konusu değildir.

Almanya'nın Avrupa ekonomisi içindeki konumu da, birliğin çıkarları doğrultusunda hareket etmesini açıklamaktadır. Ekonomisindeki büyümeyi gerçekleştirebilmesi için diğer Avrupa ülkelerinin pazarına ihtiyaç duymaktadır. Çünkü ürettiği ürünlerin üretim kabiliyeti sınırlıdır ve bu ürünleri komşu ülkelere pazarlamaktadır. Gerektiğinde bu ülkelerin Alman bankalarından kredi alıyor olması ve Almanya'nın Avrupa Birliğindeki borçlu ülkeleri kurtarma destekleri sunması, aslında kendi ekonomisine ve bankalarına katkı sağladığı gerçeğini açıklamaktadır.

2.2. Avrupa'daki Finansal Düzen ve Almanya'nın Pozisyonu

Almanya'nın etkili rolüne ilişkin diğer bir konuda, Euro'dur. Andrew Moravcsik' e göre; Almanya, açık pazar, rekabet edilebilen bir döviz kuru ve anti-enflasyonist para stratejisi ile kendi ekonomik refahını sağlamaktadır (Moravcsik, 2012). Almanya, tek para birimi ile kendi ekonomik planını hazırlarken, Avrupa içinde, Euro karşısında daha zayıf para birimine sahip ülkeler, Euro'yu Alman ekonomisini kendi ülke ekonomilerine bağlayan bir araç olarak görüp, bu sayede kendi ülke ekonomileri üzerindeki dış kısıtlamaları ve rekabet baskısını hafifletmek istemişlerdir (Çengel, Esra ve Mertek, Sefa, 2018). 19 üye ülke resmi olarak ortak para birliğindedir ve Alman ekonomisi ortak para olan Euro ile büyük bir ekonomik güç oluşturmuştur. Parayı normal değerinin altında tutarak, Alman bankları, diğer ülkelere düşük faizli krediler vermiştir. Çin de aynı uygulamayı gerçekleştirmektedir. Almanya, Çin'in izlediği politikayı uygulayarak, normal değerinin altındaki para birimi ile ticaret fazlası vermektedir ve bu yüzden ekonomilerinde çok hızlı bir büyüme gerçekleşmektedir (Çengel, Esra ve Mertek, Sefa, 2018).

Ekonomist Carlo Bastasin, Avrupa Birliğindeki diğer ülkelerin, Alman ekonomisi ile aynı birlik içindeki pozisyonlarını bir fil ile vals yapmaya benzetmiştir (Bastasin, 2010). Almanya karşısında, zayıf ekonomilere sahip diğer ülkelerin ekonomik yönde zorlanmaları,

sanayi ihracatı ile işleyen Alman ekonomik dengelerinin Euro dan ziyade küresel döngüye bağlı olmasıdır. Dış ticaretinin GSYH' ya oranı G7 ülkelerinin ortalamasının iki katı değerinde olan Almanya'nın pozisyonunu yeterince açıklamaktadır. Bu yüzden Almanya, daha farklı stratejiler ile dünyada yeni ortaklıklar kurmaya çalışmaktadır. Zaten, sürekli değişen neo-liberal dünya düzeninde sadece bir ortak denge içerisinde yer almak dezavantaj olarak görülmektedir. Aynı zamanda, değişen dünya yapısında Avrupa'nın eski merkezi konumunu yitiriyor olması da buna bir sebep olarak görülebilir. New York Times' da Ivan Krastev, bu durumu: "Artık Avrupa eskisi kadar uluslararası arenada belirleyici bir pozisyonda değildir ve merkez konumu kaybetmeye başlamıştır. Günümüzde Avrupa, dünya ekonomisi ve siyasetin odak noktası olan jeopolitik merkezlerde bulunmuyor." şeklinde ifade etmiştir. (Krastev, 2010). Almanya ise, bir taraftan dünyanın diğer merkezlerinde yeni ortaklıklar kurmaya çalışırken, diğer bir taraftan da Avrupa'yı kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmeye çalışmaktadır.

Diğer bir konuda, Troika; IMF, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Merkez Bankası'nın Avrupa Birliğine ulaşım sürecinde Almanya'ya bağlı olduğudur ve kriz ülkelerine sunulan tasarruf planları yapılırken, Almanya ile işbirliği içinde hareket etmektedirler. Siyaset bilimci Cj Polychronio' ya göre bu üç kurum, Avrupa ekonomilerinin gelecekteki yönü için neo-liberal bir oluşumun kurumsallaştırılmasını hedeflemektedirler (Polychronio, 2013). Ortak para olan Euro' ya geçme seçeneklerine baktığımızda; devletin borç açığı, enflasyon oranı, normal döviz kuru, düşük faiz oranları gibi kriterler, Bundesbank'ın Alman iktisadi yapısını benimsetme yönündeki kararlılığını ortaya koyar. Frankfurt'ta ki AB Merkez Bankası, Alman Merkez Bankası ve Bundesbank yapısı, hedefleri doğrultusunda hareket etmektedir (Cookson, 2015). Yeni düzenlemelerle, AB yasaları Brüksel' de daha çok Alman etkisi altında kaldığı gözlemlenmektedir. Borçlu ülkeler aldıkları yardım desteklerini faiziyle birlikte aynı bankalara geri ödemektedirler ve borcun asla bitmesinin mümkün olmayacağı bir döngü düzeni oluşmuştur.

2011' de Brüksel'de düzenlenen zirvede Euro krizi konusunda, borçlu ülkeleri desteklemek için 1,4 trilyon dolarlık kurtarma fonu (European Financial Stability Facility) oluşturulmuştur (Dadush, 2001). Bu zirvede, Almanya başta olmak üzere diğer kurucu pozisyonundaki ülkelerin yardım desteği vermeleri öngörüldü ve ayrıca, özellikle güney ülkelerinin resmi ekonomik rakamları gerçeği yansıtmadığı için, tedbir olarak, kontrol uzmanları görevlendirilmiştir. Mali konuların düzeltilmesini amaçlayan AB, en fazla desteği verebilecek pozisyondaki Almanya'nın para transferinin, Anayasa mahkemesi kararı

doğrultusunda Bundestag (Alman Parlamentosu) onayına bırakılması (Soros, 2001), borçlu ülkelerin uygun faizlerle borç alma umudunu yitirmelerine ve zorunlu olarak bankacılık sistemlerinde reform yapma gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu durum, Birlik içindeki ülkelerde, mali birlik olma konusunda fikir ayrımına yol açarken Almanya ve Fransa'nın önderliğinde ülkeler yeni anlaşmalara yöneldiler. Ancak İngiltere, kendi istediği imtiyazları alamadığı için bu anlaşmanın dışında kalmıştır (Hürriyet, 10 Aralık 2011). Sonuç olarak, özellikle borçlu ülkeler olan Akdeniz ülkelerinin sömürülmesi ve koloni haline dönüştürülmesi Almanya'nın bilinçli olarak izlediği bir politika olarak görülmektedir. Alman ekonomisinin hızla büyüyüp, başarıya ulaşması, iflasın eşiğindeki Yunanlıların ve diğer ekonomisi zayıf güneylilerin tüketimine bağlıdır. Genel olarak Almanya'nın izlediği politika, kendi çıkarlarını ön planda tutarak, birlik içinde baskın bir rolle dünyadaki pozisyonunu çok hızlı bir şekilde güçlendirmeye çalışması yönündedir.

3. Almanya'nın Hedefleri ve Geleceği

Almanya, Avrupa Birliği kurumları ile gerçekleştirilen politikaları şekillendirebilen, diğer birlik ülkeleri üzerinde etkin bir role sahip, ekonomi stratejisini, kurumsal düzenlemelerini ve makroekonomik hedeflerini diğer AB ülkeleri üzerinde kullanabilme ve bu ülkeleri yönlendirebilme gücüne sahiptir (Sperling, 2001).

Büyük imparator II. Wilhelm'in planına göre, Almanya sürekli doğuya doğru genişleyecek, Balkanlar, Karadeniz kıyıları ve Kafkasya'yı alacak, Orta Doğu' ya inerek buradaki petrole sahip olacak, Osmanlı İmparatorluğunu ve İran devletlerini kendi egemenliği altına alarak, burada yaşayan Müslüman halkı kendine bağlayacaktı (Çeçen, Anıl, 2017). Orta Asya'ya kadar geldikten sonra, Afganistan'dan Hindistan'a geçecek, İngilizleri buradan çıkartıp, tüm doğuya egemen olarak, batı Avrupa'nın dünya egemenliğine son verecekti. Avrupa Merkezli olarak oluşturulmuş bu plan, ABD'nin karşı çıkması sonucu gerçekleşmemiştir. Sovyet devrimi ile Avrasya bölgesinde sosyalizmin ideolojik imparatorluğu kurulunca Almanya'nın planı uygulanamamıştır ve Alman İmparatorluğunun Avrupa merkezli, dünyaya egemen Töton krallığı oluşturma planı gerçekleşmemiştir. Eğer Almanya, II. Dünya savaşını kazansa idi, bugün bir Avrupa Birliğinden değil, belki de Almanya Birliğinden bahsedilecekti (Çeçen, 2017). Nazi yönetimi, tüm Avrupa kıtasına egemen olmayı hedefliyordu. Hitler, kendinden önceki devlet adamları gibi Almanya'yı

Avrupa kıtası üzerinde dünyanın egemen gücü yapmayı hedeflemiştir (Çeçen, Anıl, 2017). Ancak savaşı kaybetmesi ile bu planı bozulmuştur.

Bugün gelinen noktada ise, Almanya, Avrupa Birliği içinde merkezi pozisyona sahip, ekonomik gücü ile de dünyada söz sahibi güçlü bir ülke olarak Birliğin politikalarını şekillendirebilmekte ve mali açıdan birlik kurumlarında baskın ve etkili hareket edebilmektedir. Bütün bu avantajları kendi hedefleri doğrultusunda kullanmak istemektedir. Avrupa Birliği ile daha etkili ve güçlü olarak, gerek uluslararası platformda gerekse bölgesel konularda daha güçlü, egemen bir pozisyona ulaşmak istemektedir. Bundan dolayı içinde yer aldığı Avrupa ortaklığı, dış politikasının dayandığı temeldir.

Ancak bugün, Almanya'nın içinde bulunduğu Avrupa Birliği, derin bir ekonomik kriz içerisinde. Diğer ülkelerin, Almanya'nın ihracat politikalarını eleştirmeleri, Almanların Euro'yu kendi çıkarları doğrultusunda kullanıp, AB politikasına yön vermesi, Almanya'ya karşı olan düşmanlıkları artırmış ve ulusalcılığın daha fazla önem kazandığı, anlaşmazlıklarla dolu bir ortam yaratmıştır. Almaya bir taraftan, birliğin bozulmaması için çabalarken, diğer yandan, bu birliğin borç yükünü de tamamen üzerine almak istememektedir. Ortak para sistemi, diğer ülkelerin kendi ekonomik dengelerini oluşturabilecekleri kur ayarlaması olasılığını ortadan kaldırmış ve haksız rekabet ortamı oluşturmuştur (Çengel, Esra ve Mertek, Sefa, 2018). Ülkelerin açık vermesi, krizleri derinleştirmiş ve Almanya'nın pazarını tehlikeye sokmuştur. Bu yüzden Almanya, kendine yeni pazar bulabilmek için ABD ile Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı görüşmelerine başlamıştır ve iflasını açıklayan, İspanya, Yunanistan, Portekiz, İrlanda için ağır ekonomik tasarruf programlarını uygulamaya zorlamaktadır. Bunun yanında diğer büyük ülkeler; Fransa ve İtalya için ise daha az reform baskısı uygulamaktadır.

Almanya, kendi hedefleri doğrultusunda, Avrupa ülkelerinin içinde bulunduğu mali problemler için, Avrupa dayanışmasını güçlendirip, mali güvenilirliği artırarak istikrar oluşturup, birlikte beraber uzun vadede ekonomik güçlenmeyi hedeflemektedir. Bu yüzden, 2013'de oluşturulan Avrupa Mali paktı ile bu konu için adım atılmıştır.

3.1. Yeni Güç Merkezleri ve Küreselleşmenin Fırsatlarını Yakalamak

Almanya, içinde yer aldığı ortaklıklarla, yeni pazarlara yönelme ve dünyada egemen olma arayışı içindedir. Ekonomisi ihracatına dayalıdır ve kendisine küresel bir etki sahası oluşturmaya çalışmaktadır. Coğrafi konumu itibari ile doğuya yönelme ve doğuda yeni

ortaklıklar kurma çabasıdır. Birliğin genişleme programı kapsamında da doğuya doğru bir genişleme öngörülmektedir. Avrupa Birliğinin tarihteki kuruluş amacı da aslında, birlikteki ülkelerin, güçlü batı ve doğu blokları arasında sıkışmış durumda olması ve entegrasyon sağladıkları takdirde siyasette ve güvenlik konularında daha etkili pozisyona erişip, ekonomik hedeflerine daha kolay erişebilmektir.

Yeni dönemde Almanya'nın, Rusya'ya yaklaşması, ABD'nin Avrasya saldırısına karşı, kuzey birliği oluşturma fikrini güçlendirmiş, ayrıca Avrupa'daki krizlerden dolayı da yeni bir kuvvetler dengesine yönelerek Rusya ile bir ittifak içine girdiği gözlemlenmektedir. Ancak ABD gibi hırçın tavırlarla değil dostluk politikaları ile bunun gerçekleştirebileceğini görmektedir (Çeçen, 2017) . Bu yüzden Avrupa Birliği, ABD'nin tersine dünyada, kendi amaçlarını gerçekleştirme doğrultusunda sistemlerini yumuşak ilişkilerle ve görünmez bir el gibi kullanmaktadır. (Leonard, 2005)

3.2. Ortak Güvenlik Ağı Doğrultusunda Hareket Etmek

Almanya'nın dış politikası, barış ilişkileri doğrultusunda hareket ederek, yerinde ve doğru kararlarla, dış platformda ve bölgede istikrarı oluşturmaya dayanmaktadır. Bunun için Birlikteki üyeler arasında dayanışmayı artırarak ortak güvenlik konusunda daha istikrarlı hareket etmek istemektedir. Soğuk savaşın sonunda, dünyada yeni bir anlayış olarak uzun vadede bir güç dengesi oluşturuldu. Bu güç dengesinin, askeri ve savaş teknolojileri geliştirerek değil, tamamen hukuksal, yeni düzenlemelerle çalışması öngörüldü. Bu yüzden, Bugün Avrupa ordusu, sınırlı kabiliyete sahip, yalnızca şemalardan ibarettir (Yılmaz, Sait, 06.07.2018). Almanya, diğer Avrupa ülkeleri gibi, asker kapasitesini sürekli azaltmakta, Savunma bakanlığı, asker ve sivil personellerinden tasarruf etme planları yapmaktadır. Almanya ve diğer Avrupa Ülkeleri savunma konusunda, AB dışındaki ülkeler ile işbirliği yolunu tercih etmektedirler.

Almanya, dış ilişkilerinde, özellikle hızlı değişimlerin yaşandığı bölgelerde, daha etkili olabilmek için, Avrupa Dışişleri Bakanlığı'nın etkisini güçlendirecek pozisyona ulaşması için çalışmaktadır. Böylelikle, işbirliğinin güçlenmesi, sosyal ve ekonomik istikrarın sağlanmasını amaçlamıştır. Özellikle, değişim halindeki Kuzey Afrika ülkeleri ile dönüşüm ortaklığı kapsamında, sivil toplumun desteklenmesi, iyi yönetim anlayışının oluşturulması yönünde hareket etmektedir.

Başka bir problemde göçmenler konusudur. Orta Doğudan ve Afrika' dan Avrupa'ya gelen mülteciler, AB' ye olan olumsuz bakışları artırmıştır. Mültecilere karşı önyargılar, sağ partilerin yükselmesi ile net bir şekilde gözlemlenmiş, aşırı milliyetçi duygular AB'yi yıpratmaya başlamıştır. Schengen Bölgesi için bazı ülkeler, farklı zamanlarda güvenlik bahanesiyle sınır kontrolü uygulamasına başlamışlardır. Örneğin, Danimarka, Almanya'dan gelen insanları kontrol etmeye başlamıştır. Bu durum, yolculuk yapmayı zorlaştırmış, birlik kavramını zedelemiştir. Ülkeler birlik fikrinden uzaklaşıp, ulusal bir yapıya doğru hareket etmektedir.

Sonuç olarak, Bugün, Şansölye Merkel'in uyguladığı strateji, tarihsel Almanya gerçeklerine dayalı bir yol olarak görünmektedir. Alman ekonomisi ihracata dayalıdır ve bu ekonomisinin temelidir. Öncelikle serbest ticaret bölgesi ile ilgili düzenlemeler yapılmalı ve şuan ki merkez rolünü daha makul bir şekilde diğer ülkelerle paylaşmalıdır. Şu anki pozisyonu ile Doğuda Polonya'dan Bulgaristan'a kadar kendisine geniş bir Pazar bölgesi oluşturmuş ve diğer ülkelerin aksine çok hızlı büyümektedir (Yılmaz, Sait, 2018). Almanlar, iyi bir Avrupalı olmayı seçip, daha dengeleyici, eşitlikçi bir strateji seçebilirler. Çünkü birlik dağılırsa eski korkular yeniden ortaya çıkabilir. Özellikle, 80 milyonluk nüfusları ile Avrupa'nın en kalabalık, dünyanın büyük ekonomilerinden biri ve Avrupa'nın en zengin ülkesi olarak en yakınlarındaki ve kendileri için önemli olan Avrupa pazarını asla kaybetmek istemeyeceklerdir. Bu yüzden, bugün olduğu gibi en etkili gücün merkezde Almanya olduğu, diğer siyasal iktidarların ise Almanya'ya bağımlı kaldığı bir yapı, belki de isminin bile değiştiği büyük bir Alman Devleti Birliği kurulabilir.

4. Gelecekteki Avrupa Birliği ve Almanya'nın Pozisyonu

21. yüzyılın ortalarına doğru ilerlerken, hızla değişen dünya yapılanmasında, Avrupa kıtası' da bu yeni değişimlerden bütün ülkeler gibi etkilenecektir. Avrupa Birliği'nin tarihte en uzun barış dönemini yaşadığı düşünülmektedir ve bununla birlikte dünyada zengin bir piyasaya sahip olduğu, en büyük ekonomik gücü, en geniş şirket ağı ve doğrudan yatırımlarda bir numaralı kaynak teşkil ettiği görülmektedir (McCormick, 2015). Çağdaş uygarlığın merkezi olarak görülen Avrupa'nın entegrasyon ile birlikte daha güçlü yeni bir kimlik kazandığı, bu durumun sonucu olarak siyasal verimliliğini artırdığı, askeri güce değil sivil gücü model olarak daha etkinleştiği görülmektedir. AB'nin dünya siyasetinde güçlü bir aktör

olarak bu durumunu sürdürebilmesi, Topluluk ve üyeler için önemli olduğu kadar, dünyadaki politik ve ekonomik dengeler açısından da hayati önemdedir (Eren, 2014). Üye sayısı artmış olmakla birlikte, bugün 28 üye ülkenin yer aldığı toplulukta, doğu planına göre, üye listesini daha da artacağı öngörülmektedir.

Ayrılcı eleştirel hareketlerin güçlenmesi, üye ülkelerin bazılarının sınırlarının değişebileceği ve üyelikten çıkan ülkelerinde olabileceği düşünülebilir. Sonuçta, iç dinamikler sürekli değişim gösterecektir. Bugün İngiltere'nin Brexit kararı, bunun en çarpıcı örneği olmakla birlikte, Avrupa Birliği içerisinde oluşan ilk birlikten ayrılma kararıdır. İngiltere'nin bu kararı Avrupa'nın üye ülkeleri arasındaki yaşanan ekonomik problemlerin çözülmediği, bunu çözmek için, sunduğu önerilerin çözüme ulaşmamasına dayanmaktadır. Örneğin; Kanada, Avustralya ve Hindistan gibi büyük ve kalabalık ülkelerle ticaret ilişkilerinin artırılması gerektiğini sık sık vurgulamıştır, ancak bu gerçekleşmemiştir. İngiltere'nin Birlikten ayrılma kararı, tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Brexit ile Almanya'nın Birlik içindeki pozisyonunun daha da güçleneceği düşünülmektedir ve Brexit, sadece bir ülkenin Birlikten ayrılma durumunun ötesinde, AB içi işbirliğinin ve dayanışmanın geleceği konusunda da büyük kaygıları ortaya çıkarmıştır. İngiltere, Birliğin giderek Almanya hegemonyası altına girmesinden dolayı Almanya'nın ekonomik eziciliği altında kalmayı istememektedir. Bu yüzden, ortak para sisteminde yer almayı, kendi parası ile eski sömürgeleri olan ülkelerle ekonomik ilişkilerine devam etmiştir. Brexit' le beraber Avrupa Birliği'nin ya durgun bir yapılanma ile devam edeceği ya da birlikten ayrılmaların artacağı tartışılmaktadır. Fransa, İtalya, İspanya, Yunanistan gibi mali problemlerin olduğu ülkelerin de İngiltere'nin ardından Birlikten ayrılma süreçlerini başlatacakları tartışılmaktadır (Çeçen, 2017).

Bürüksel'de ki bir araştırma enstitüsü başkanı Guntram Wolf'e göre; Euro bölgesinde herhangi bir ayrılma olasılığı mümkün değildir. Çünkü bu tür bir ayrılma Avrupa'yı daha ciddi bir krize sokacak ve bunun faturası öncelikle borçlu güney ülkelerine daha sonrada diğer AB ülkelerine yansiyacaktır (Tauber, 2016) Thomas Schmitz'e göre, Brexit ve onu takip eden süreç, AB'nin yapısal olarak dağılmasına sebep olabilir. Bu durum, Belçika, Almanya, Fransa, İtalya, Luxemburg ve Hollanda gibi güçlü ülkeler için yeni bir başlangıç dönemi oluşturabilir (McKenna, 2016) Çek Cumhuriyeti'nde devlet başkanı olan Vaclav Klaus, Brexit'in Avrupa'nın geleceği için önemli bir adım olduğunu, İngiltere'nin geçmişte Avrupa'yı iki kez kurtardığını: ilk olarak Napolyon, daha sonra Hitlerden ve şimdide Brüksel'de ki AB Komisyonu denenen canavardan kurtaracağını söylemiştir(Jarczyk, 2016).

Ortak para sisteminde yer alamayan İngiltere, diğer güçlü ülkeler karşısında önemli bir denge unsuru olarak görülmüş ve diğer ortak para sisteminde yer almayan ülkeler için güçlü bir dayanak olmuştur.

Farklı ulusal çıkarlar, farklı ekonomik yaklaşımlar, dış politikada yapılan eleştiriler, ancak bütün ülkelerin hâkim olduğu, gücün eşit olarak paylaşıldığı ve kontrol edilebildiği bir uluslararası ilişkiler düzenlemesi ile çözüme ulaşabilir. Çok kutuplu bu esnek entegrasyon sistemi ile hukuki bir alt yapı oluşturularak, bütün birlikteki ülkelerin ulusal çıkarları doğrultusunda kabul etme veya vazgeçme hakkının eşit olabileceği bir yapı oluşturmak elzem görünmektedir. Bu düzen sağlandığı takdirde, Birlikten ayrılmalar engelleneceği gibi, işleyiş daha etkili olacak ve ekonomik gelecek ile ilgili problemler ortadan kalkacaktır. Ayrıca bu düzenlemeler ile Birlik içinde daha fazla uyum oluşacağından dolayı, Birlik, dış politikada daha güçlü ve etkin pozisyonda ilerleyecektir (Eren, 2014).

5. Sonuç

Almanya Federal Cumhuriyeti, Orta Avrupa da yer alan toprakları, gelişmiş sanayisi ve hızla büyüyen pozisyonu ile diğer Avrupa ülkeleri ile kıyaslanamayacak büyük bir güce sahiptir. Bu büyük gücü, 1950 yılından sonra ekonomik mucizesi olarak adlandırılan sanayi yapılanması ile gerçekleştirmiştir. İkinci Dünya savaşı sonunda, tek taraflı dış politika yapması engellenmiş ve ikiye bölünmüş olmasına rağmen, ekonomisindeki hızlı büyüme onu çekinilen güç konumuna taşımıştır. Bütün Avrupa Kıtasındaki ülkelerin ortak bir çatı altında toplanmasında, Avrupa Birliği'nin oluşmasında ve bugünlere gelmesinde aracı olmuştur. Almanya bugün, Avrupa Birliği içinde ekonomik ve siyasi açıdan diğer Avrupa ülkelerine model oluşturmaktadır. Özellikle Hartz reformları ile gerçekleştirdiği ekonomik dönüşüm, Avrupa Birliği'nin en yetkin üyesi olmakla beraber, Avrupa Birliği'nin geleceğinin şekillenmesinde de Almanya'yı önemli bir ülke pozisyonuna taşımıştır.

Almanya, Avrupa Birliğinin lokomotif gücü olmuştur ve birliğin politikalarını şekillendirmektedir. Birlikteki üye devletler içinde ekonomik ve siyasal açıdan diğerlerinden güçlü bir pozisyonda yer almasından dolayı, AB kurumları düzeyinde izlenen politikalarda etkili bir aktördür. Bu politikaları yönetebilme ve kendi ekonomik ideolojisini, kurumsal formlarını, makroekonomik normlarını kullanabilme ve diğer AB ülkeleri üzerinde

uygulayabilme, onları yönlendirebilme kabiliyetine sahiptir. Bu baskın rol karşısında, Avrupa'da hiçbir ülkenin Almanya'nın hızla büyüyen bu yükselişini durdurabilme veya karşı koyabilme gibi bir durumu bu koşullarda olası görünmemektedir. Almanya ise izlediği politikalar ile bir yandan baskın rolünü gösterirken bir yandan da güçlü ekonomisi ve finans yapısı ile birliğin mali patronu gibi davranmaktadır

Avrupa Birliğinin gelişim sürecinde Maastricht Anlaşması ile kabul edilmiş, bugün 19 Avrupa Birliği üyesi tarafından resmi olarak kullanılan ortak para birimi Euro, 2008' de ekonomik krize yol açmış ve bölünmeler oluşturmuştur. Kriz sonunda borçları hızla artmış güney ve orta Avrupalılar, refahı yeniden yakalayabilmek için ülkelerinde ağır reformlar uygulamaya çalışmışlardır. Mali yardım paketleri ile destekleyenler çoğunlukla kuzey Avrupa ülkeleri olmuştur ve bu durum ülkeler ekonomik performansı bakımından kuzeyliler ve güneyliler, alacaklılar ve borçlular, büyükler ve küçükler gibi bölünmelere sebep olmuştur. Kriz, birlik içersin de fikir ayrılıklarına yol açmış ve huzursuzluklar çıkmıştır. Almanya bu durum karşısında yalnızca kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmiş ve özellikle Yunanistan krizinde, kendi bankalarının geri ödeme koşullarını garanti altına almış, yardım paketlerini kendi çıkarları doğrultusunda sınırlamıştır. Bu durum, birlik üstündeki radikal baskınlığını göstermiş ve Avrupalı Almanya iddialarını ortaya çıkarmıştır. Almanya'nın genel olarak birlik ülkeleri karşısındaki bu tutumu aynı zamanda ülkeler arasında düşmanlıkları artırmış, milliyetçiliğin, ulusalcılığın daha ön plana çıkmasına ve yeni arayışlar oluşmasına yol açmıştır. Sanayi ihracatı ile hızla büyüyen Alman ekonomisi, bütün dünyada olduğu gibi giderek yeni ekonomik ortaklıklar kurmaya çalışmaktadır. Hızla değişen bir dünya düzeninde tek bir ortak denge içerisinde yer almak zaten büyük bir dezavantaj olarak görülmektedir. Değişen konjonktür de, dünya yapısında Avrupa eski merkezi konumunu da yitirmeye başlamıştır. Bu yüzden Almanya, kendine birçok yeni ilişkiler bulmaya çalışırken, bir taraftan da Avrupa Birliğini, kendi çıkarları doğrultusunda şekillendirmektedir (Çeçen, Anıl, 2017).

Avrupa Birliğinin duraklama döneminde olduğu ve İngiltere'nin Brexit kararından dolayı çok ciddi tartışmaların yaşandığı bu dönemde, Almanya, şu anda 28 üye ülkenin bulunduğu Avrupa Birliğinin politikalarına yön vermekte ve aynı zamanda da uluslararası platformlarda da son derece etkindir. Tarihten bugüne gelen doğu politikası / *Ostpolitik*¹ ile

¹*Ostpolitik*: Federal Almanya'nın Doğu politikası projesi olan, Orta ve Doğu Avrupa ilişkileri artırmak ve tek Almanya inşa etme politikasıdır.

doğu ÷lkeleri ile ekonomik ilişkilerini geliştirmeye çalışmaktadır. Bu s÷reçte Avrupa Birliği ÷lkelerinin ekonomilerinin giderek zayıflaması, daha çok Almanya merkezli bir oluşama doğru ilerlemesi olası bir durum olarak gör÷lmektedir. Ancak Almanya, kendi ihracat pazarını oluşturan diğer Avrupa ÷lkeleri'ne ihtiyaç duymaktadır. Bu y÷zden Avrupa Birliği'nin devamı için Almanya finansal olarak diğer Avrupa ÷lkelerini desteklemeye devam etmeyi tercih edebilir ve geliştirdiği bilinçli aktif dış politika ile birliğin merkezi rol÷nde ilerlemeye devam edebilir. Avrupa Birliğinin geleceği Almanya'nın politikalarına bağlı olacaktır.

6. Kaynakça

Bastasin, Carlo, 2010, Waltzing with the Elephant: The Painful but Inevitable Convergence of Germany and the Euro- Periphery, <https://www.brookings.edu/research/waltzing-with-the-elephant-the-painful-but-inevitable-convergence-of-germany-and-the-euro-periphery/>

Baydarol, Can, 5 Ocak 2012, Avrupa Birliği ök÷yor mu?, Orkam, <https://www.egitimajansi.com/haber/avrupa-birliği-cokuyor-mu-haberi-8450h.html>

Bild.de, 27 Oktober 2010, <https://www.bild.de/politik/wirtschaft/griechenland-krise/regierung-athen-sparen-verkauft-inseln-pleite-akropolis-11692338.bild.html>

Cookson, John Richard, 2015, The New German Question The National İnterest, <https://nationalinterest.org/feature/the-new-german-question-1386117> September 2015

Çeçen, Anıl, 2017, T÷rkiye'nin Avrupa Macerası, Avrupa Jeopolitiği, Astana Yayınları 2.Baskı, s.28

Çeçen, Anıl, 2017, T÷rkiye'nin Avrupa Macerası, Avrupa Jeopolitiği, Astana Yayınları 2.Baskı, s.28

Çeçen, Anıl, 2017, T÷rkiye'nin Avrupa Macerası, Avrupa Jeopolitiği, Astana Yayınları 2.Baskı, s.114

Çeçen, Anıl, 2017, T÷rkiye'nin Avrupa Macerası, Avrupa Jeopolitiği, Astana Yayınları 2.Baskı, s.134-135

Çeçen, Anıl, 2017, Türkiye'nin Avrupa Macerası, Avrupa Jeopolitiği, Astana Yayınları 2.Baskı, s.392

Çengel, Esra ve Mertek, Sefa, 2018, Alman Ekonomik Hegemonyasını Avrupa Birliği İçerisinde Konumlandırma, BJSS Balkan Jurnal of SocialSciences, cilt 7, Sayı 14, s.103

Çengel, Esra ve Mertek, Sefa, 2018, Alman Ekonomik Hegemonyasını Avrupa Birliği İçerisinde Konumlandırma, BJSS Balkan Jurnal of SocialSciences, cilt 7, Sayı 14, s.104

Çengel, Esra ve Mertek, Sefa, 2018, Alman Ekonomik Hegemonyasını Avrupa Birliği İçerisinde Konumlandırma, BJSS Balkan Jurnal of SocialSciences, cilt 7, Sayı 14, s.105

Dadush, Uri, 2011, Brussels Summit: The Long War Ahead, Commentary

Dassen, Marc, 28 Ağustos 2016, 'Polen kritisiert Deutschen Egoismus', <https://www.compact-online.de/brueller-der-woche-polen-kritisiert-deutschen-egoismus/>

Decker, Markus, 2017, Gesine Schwan: Demokratie ist in Polen stärker bedroht als in den USA, Mitteldeutsche Zeitung, <https://www.mz-web.de/politik/gesine-schwan--demokratie-ist-in-polen-staerker-bedroht-als-in-den-usa--25692256>

Eren, Tefik Mesut, 2014, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, haziran 2014, cilt 16, sayı 1 s.361

Eren, Tefik Mesut, Haziran 2014, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, cilt 16, sayı 1 s.360

Euractiv, 2016, 'Visegrad-Staaten fordern mehr Mitspracherecht für nationale Parlamente in EU' <https://www.euractiv.de/section/eu-innenpolitik/news/visegrad-staaten-fordern-mehr-mitspracherecht-fuer-nationale-parlamente-in-eu/>

Friedman, George, 2011, European Crisis: Precise Solutions in an İmprecise Reality, Stratfor, 4 October

Hürriyet, 10 Aralık 2011, İngiltere yeni sözleşmeye yanaşmadı, 27 üyeli AB için yolun sonu görüldü, <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/ingiltere-yeni-sozlesmeye-yanas-madi-27-uyeli-ab-icin-yolun-sonu-gorundu-19432876>

IMF, 2019, <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2019/01/weodata/index.aspx>

Jarczyk, Henryk, Ozsväth, Stephan ve lange, Peter, 2016, Die Visegrad Gruppe: Bremsklotz der Europäischen Flüchtlingspolitik, https://www.deutschlandfunk.de/die-visegrad-gruppe-bremsklotz-der-europaeischen.724.de.html?dram:article_id=364088

John McCormick, John, 2015, Avrupa Birliği Siyaseti, Doğançan Özsel, Adres Yayınları 1.Baskı, s.528

Krastev, Ivan, 2010, A. Retired Power, <https://www.the-american-interest.com/2010/07/01/a-retired-power/2010>

Krastev, Ivan, 2010, A. Retired Power, <https://www.the-american-interest.com/2010/07/01/a-retired-power/>

Leonard, Mark, 18 Şubat 2005, The New Superpower, Center for European Forum, <https://www.cer.eu/in-the-press/europe-new-superpower>

Marshall, Tim, 2018, Coğrafya Mahkumları, Epsilon Yayınevi, 2. Baskı, s.111-112

McKenna, Aaron, 2016, Der Brexit ist eine Chance für alle Menschen in der EU, nicht nur die Briten, Internationales, <https://www.bpb.de/internationales/europa/brexit/229653/der-brexit-als-chance>

Morawcsik, Andrew, 1 Mayıs 2012, Europa After the Crisis: How to sustain a Common Currency, <https://www.foreignaffairs.com/articles/europe/2012-05-01/europe-after-crisis>

Polychronio, Cj, 2013, The Tragedy of Greece as a case study of neo-imperial pillage and demise of Social Europe, <https://truthout.org/articles/the-tragedy-of-greece-as-a-case-study-of-neo-imperial-pillage-and-the-demise-of-social-europe/>

Schneider, Friedrich, 2011, “The Shadow Economy in Europe, 2011: Using Electronic Payment Systems to Combat The Shadow Economy”, Johannes Kepler University of Linz, Austria: A.T. Kearney Analysis.

Sperling, James, 2001, Reconsidering German Power in Post Cold- War Europa. British Journal of Political Science, 31(2), s 389-425

Soros, George, 13 Ekim 2011, A Routemap Through the Eurozone Minefield, https://www.georgesoros.com/2011/10/13/a_routemap_through_the_eurozone_minefield/

Tauber, Andre, Schiltz, Christoph B. ve Zschäplitz, Holger, 26.06.2016, Vier Szenarien für die Zukunft der EU, Welt, <https://www.welt.de/politik/ausland/article156565651/Vier-Szenarien-fuer-die-Zukunft-der-EU.html>

Yılmaz, Sait, 06 Temmuz 2018, <http://ankaenstitusu.com/abd-ve-avrupa-iliskileri-buyuk-bir-donemecte/>

Yılmaz, Sait, 23 Ağustos 2018, Merkel Almanyası, saityilmaz@aydin.edu.tr